

HORIZONTALNE ZMIERENIE: KRÍŽ A CIRKEV

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Ef 2,11–22; Rim 3,31; Rim 7,12; Iz 52,7; Iz 57,19; Ján 14,27; 1Kor 3,9–17

ÚVODNÝ TEXT

¹³Ale teraz v Kristu Ježišu vy, ktorí ste boli kedysi ďalekí stali ste sa blízkymi v krvi Kristovej. ¹⁴Lebo on je náš pokoj, ktorý učinil oboje jedno... (Ef 2,13.14)

Predstav si, že si pohan, Grék, ktorý sa naučil vážiť si Boha Židov. Rozhodol si sa dokonca zanechať uctievanie rôznych bohov a bôžikov svojich predkov a prijal si jediného pravého Boha. Rozhodneš sa navštíviť Jeruzalem. Už z dialky v nemom úžase obdivuješ krásu tamojšieho chrámu. Potom počuješ melódiu a spev, čo v tvojom srdci prebudí túžbu vzdávať Bohu chválu. Keď však prídeš do chrámu a prejdeš po vstupnom nádvorí, ocitneš sa tvárou v tvár múru, ktorý je vysoký takmer jeden a pol metra. Každých zopár krokov narazíš na tabuľku, na ktorej je v latinčine a v gréčtine upozornenie: „Nijaký cudzinec nesmie prekročiť ohradenie okolo chrámu. Každý, kto tak urobí, bude odsúdený za svoje konanie na smrť.“ Okamžite ťa naplní pocit odlúčenia a odcudzenia.

Vo veršoch Ef 2,11–22 Pavol poukazuje na Kristov kríž, ktorý do danej situácie prináša zásadnú zmenu. Ničí totiž všetky bariéry a múry. Vertikálne kríž ukončuje odcudzenie a zmieruje ľudí s Bohom. Horizontálne zmieruje ľudí medzi sebou. Kríž odstraňuje nepriateľstvo a prináša mier medzi Židov a pohanov, robí z nich „jedného nového človeka“ (Ef 2,15). Spolu sa stávajú novým chrámom, „Božím príbytkom v Duchu“ (Ef 2,22).

Čo pre nás dnes znamená táto pravda?

OSNOVA LEKCIE

Druhá polovica 2. kapitoly Listu Efezanom predstavuje praktické dôsledky prijatia Ježišovej obete pre medziľudské vzťahy. Zamieriava sa najmä na dlhoročné „nepriateľstvo“ Židov a pohanov, ktorí sa v Kristovi môžu stať jedným zmiereným spoločenstvom.

- Ef 2,11–13: Vzďialení sa vďaka Kristovi stávajú blízkymi (nedeľa)
- Ef 2,14–16: Nepriatelia sú navzájom zmierení (pondelok)
- Ef 2, 14.15: Rozdeľujúci múr je zbúraný (utorok)
- Ef 2,17.18: Ježiš do vzťahov prináša pokoj (streda)
- Ef 2,19–22: Zmierení veriaci tvoria „Boží chrám“ (štvrtok)

VZDIALENÍ SA STÁVAJÚ BLÍZKYMI

¹¹Preto vy, kedysi pohanovia podľa tela, pamätajte, že kedysi vás tí, čo sa volajú obrezanými rukou na tele, nazývali neobrezanými, ¹²boli ste v tom čase bez Krista, vylúčení zo spoločenstva Izraela a bez účasti na zmluvách Božieho príslubu, bez nádeje a bez Boha na svete. ¹³No vy, čo ste boli kedysi vzdialení, stali ste sa teraz v Ježišovi Kristovi blízkymi skrze Kristovu krv. (Ef 2,11–13)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Porovnaj dnešné úvodné texty (Ef 2,1–3 a Ef 2,11.12). O prvom sme si už povedali, že v ňom Pavol opisuje pohanskú minulosť adresátov. Ako rozširuje opis ich minulosti vo veršoch 2,11.12?

Pohanovia, ktorí v Efeze uverili v Krista a stali sa súčasťou Jeho „tela“, cirkvi, boli kedysi úplne oddelení od Izraela a od spásy, ktorú Boh ponúkal. Pavol považuje za dôležité, aby si „pamätali“ (Ef 2,11) túto svoju minulosť. Vtedy boli „bez Krista“, Pomazaného, Mesiáša Izraela. Boli „odcudzení občianstvu Izraelovmu“ (Ef 2,12 Roh). A nielen to. Boli tiež „cudzí zmluvám zaslúbenia“, nezáležalo im na zaslúbení záchranu, ktoré Boh ponúkal počas dejín spásy. Môžeme teda povedať, že nemali nič spoločné ani s Izraelom, ani so spasením, ktoré Boh ponúkal prostredníctvom vyvoleného národa. Pavol hovorí, že takýto život – bez Krista, mimo spoločenstva Izraela a bez účasti na zmluvách Božieho zaslúbenia – je životom „bez nádeje a bez Boha na svete“ (Ef 2,12).

Napätie a nepriateľstvo medzi pohanmi a Židmi bolo dlhodobé. Pavol v náznačkoch hovorí o tejto pevne zakorenenej nenávisti, keď sa odvoláva na jeden jej príznak – osočovanie a uštipačné správanie. Židia hovorili o pohanoch s posmechom ako o „neobriezke“ a pohanovia o Židoch s rovnakým pohrdaním ako o „obriezke“ (Ef 2,11; Roh.).

Vo verši Ef 2,13 však teraz Pavol poukazuje na niečo radikálne odlišné. Apoštol napísal: „No vy, čo ste boli kedysi vzdialení, stali ste sa teraz v Ježišovi Kristovi blízkymi skrze Kristovu krv.“

Keď Pavol opisuje veriacich z pohanov ako kedysi „vzdialených“ či „ďalekých“ (Roh), odkazuje na text z Izaiáša 57,19: „*Pokoj, pokoj ďalekému i blízkeму, hovorí Hospodin, ja ich uzdravím*“ (porovnaj s Ef 2,17.18). V Kristovi a prostredníctvom Jeho kríža boli veriaci z pohanov *priblížení* všetkému, od čoho boli kedysi oddelení – k Bohu, nádeji a k ich židovským bratom a sestram. Pavlov opis naznačuje veľmi dobrú správu: Kristov kríž má moc preklenúť širokú priepasť medzi Židmi a pohanmi. Znamená to, že kríž je riešením na všetky naše spory a rozdelenia. Táto dobrá zvesť nás pozýva zamyslieť sa nad rozdeleniami, ktoré existujú v našich životoch a v cirkvi. Kríž má obrovskú moc a môže prekonať každé rozdelenie.

APLIKÁCIA

- **Z akého stavu ťa Ježiš vykúpil? Prečo by mohlo byť dôležité, aby si si pravidelne pripomínal, v akom stave si sa nachádzal, keď ťa Kristus našiel, a kde by si bol teraz bez Neho?**

ZMIERENIE – BOŽÍ DAR Z KRÍŽA

¹⁴Ved'on je náš pokoj, keď oboch spojil v jedno a svojím telom zbúral rozdeľujúci múr nepriateľstva, ¹⁵keď zbavil platnosti Zákon prikázanií s jeho nariadeniami, aby v sebe z dvoch stvoril jedného nového človeka a nastolil pokoj. ¹⁶Oboch zmieril s Bohom v jednom tele, na kríži usmrtil ich nepriateľstvo. (Ef 2,14–16)

Ako Pavol opisuje kríž a vplyv Kristovho diela v každom z týchto miest Listu Efezanom? Ako by si zhrnul, čo Pavol hovorí o kríži? Aký vplyv má kríž na naše vzťahy?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Ef 1,7.8

Ef 4,32

Ef 2,13.14

Ef 2,16

Ef 5,2.25

V kontexte nášho textu na tento týždeň (Ef 2,11–22) prináša kríž veriacim tri veľké prednosti: (1) Pohanía, ktorí boli „vzdialení“ Bohu a Jeho ľudu, sú teraz „blízki“ (Ef 2,13) – stali sa synmi a dcérami Boha a zároveň bratmi a sestrami židovských veriacich (Ef 2,19). (2) „Nepriateľstvo“ medzi židovskými a nežidovskými veriacimi Kristus „usmrtil“ (Ef 2,16; „zabil“ Roh). Kristov kríž odstraňuje to, čo sa zdalo byť trvalým stavom konfliktu, v ktorom boli Židia a pohania zaprisahaní nepriateľia (Ef 2,17). (3) Namiesto nepriateľstva prichádza zmierenie. Kristus „oboch zmieril s Bohom v jednom tele, na kríži“ (Ef 2,16; porovnaj s Kol 1,19–22).

Ako vyzerá toto zmierenie? Aké je to „byť zmierený“? Predstavme si úplné odcudzenie medzi matkou a dcérou, ktoré je následkom dlhého obdobia sporov a vzájomného nepochopenia. Predstavme si, že táto nenávisť sa rozplynie vo vlne milosti a odpustenia a následné znovuzjednotenie medzi nimi. To je zmierenie. K zmiereniu dochádza vo chvíli, keď jeden člen zboru odloží všetko, čo ho oddeľuje od druhého, a prijíma druhého člena zboru ako milovaného súrodenca v Kristovi, ktorý prijíma to, čo mu bolo ponúknuté. Zmierenie nie je technický alebo právny pojem, ale medziľudský pojem, ktorý oslavuje nápravu narušených vzťahov. Pavol predstavuje Kristovo mocné dielo na kríži, ktoré ovplyvňuje vzťahy nielen medzi jednotlivcami, ale aj medzi skupinami ľudí. Podľa apoštola zmierenie zaplaví naše životy a ukončí naše rozpory, zastaví naše hádky a obnoví naše spoločenstvo a vzájomné porozumenie.

■ S kým sa potrebuješ zmieriť? Ako ti v tom môže pomôcť práve Kristov dar zmierenia?

APLIKÁCIA

ZBÚRANIE DELIACEJ STENY

¹⁴Ved' on je náš pokoj, keď oboch spojil v jedno a svojím telom zbúral rozdelujúci múr nepriateľstva, ¹⁵keď zbavil platnosti Zákon prikázaní s jeho nariadeniami, aby v sebe z dvoch stvoril jedného nového človeka a nastolil pokoj. (Ef 2,14.15)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Aké kroky podľa Pavla urobil Kristus voči zákonu „prikázaní, záležajúci v rôznych nariadeniach“ (Roh)? Prečo to bolo potrebné? (Ef 2,14.15)

Pavol tu pravdepodobne zmieňuje balustrádu alebo múr, ktorý obklopoval nádvorie Izraelitov v Herodesovom chráme, za ktorý mal pod trestom smrti zakázaný vstup každý, kto sa nenarodil ako Žid. Pavol si predstavuje, že tento múr padá a pohanovia majú konečne úplný prístup k uctievaniu Boha (Ef 2,18). Každý takýto múr, hovorí Pavol, je odstránený krížom. Lebo práve kríž ukazuje, že tieto dva národy, Židia a pohanovia, sú v skutočnosti len jedným ľudom.

Niektorí sú presvedčení, že Ef 2,14.15 hovorí o zrušení či odstránení desiatich prikázaní, vrátane prikázania o sobote. V Liste Efezanom však Pavol preukazuje hlbokú úctu k Desatoru ako zdroju na formovanie kresťanského učenia. Cituje piate prikázanie (Ef 6,2.3) a odkazuje na ďalšie prikázania (napr. siedme: Ef 5,3–14.21–33; ôsme: Ef 4,28; deviate: Ef 4,25 a desiate: Ef 5,5). To je v súlade s Pavlovými skoršími tvrdeniami o zákone (Rim 3,31; Rim 7,12). Rieši zneužívanie zákona, ale samotný zákon si ctí a predpokladá jeho kontinuitu. Preto použiť tieto verše na zrušenie platnosti Desatora, najmä vo svetle všetkých ostatných textov v Biblii o večnej platnosti zákona, je zjavne nesprávna interpretácia Pavlovho zámeru.

Naopak akékoľvek použitie zákona na vrazenie klinu medzi Židov a pohanov, a najmä na vylúčenie pohanov z plného spoločenstva s Božím ľudom a z prístupu k uctievaniu, by bolo pre Pavla kliatbou a zneužitím Božieho plánu so zákonom. „Zákon“ v texte Ef 2,14.15 označuje pravdepodobne obradné aspekty zákona, ktoré oddeľovali Židov od pohanov a ktoré Pavol vyjadruje zložitou frázou „zákon prikázaní, záležajúci v rôznych nariadeniach“ (Roh). Druhou možnosťou je, že Pavol má na mysli celý starozmluvný systém zákona, keďže sa začal vykladať a zneužívať ako klin na oddialenie Židov od pohanov.

APLIKÁCIA ■ Akému napätiu medzi adventistami siedmeho dňa alebo vo vzťahu k inej kresťanskej komunite musíme čeliť a snažiť sa ho prekonať? Prečo by naša spoločná láska ku Kristovi mala stačiť na prekonanie tohto napätia?

JEŽIŠ: KAZATEĽ POKOJA

17A keď prišiel, zvestoval pokoj vám, čo ste boli vzdialení, a pokoj tým, čo boli blízki. **18**Ved' skrze neho máme v jednom Duchu obaja prístup k Otcovi. (Ef 2,17.18)

Ako Pavol zhŕňa Kristovu službu v Ef 2,17.18?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Jedným z dôležitých konceptov Listu Efezanom je myšlienka pokoja. Samotný list sa začína a končí požehnaním pokoja „od Boha, nášho Otca, a od Pána Ježiša Krista“ (Ef 1,2; porovnaj s Ef 6,23). Vo veršoch Ef 2,14–16 Pavol vysvetľoval, že Kristus zosobňuje pokoj, lebo „On je náš pokoj“, a že tento pokoj vychádza z Jeho kríža. Kristus nielenže robí niečomu koniec – nepriateľstvu medzi Židmi a pohanmi (Ef 2,14.15), ale čosi nové aj vytvára – nového človeka, ktorý sa vyznačuje vzťahmi zmierenia a pokoja (Ef 2,15–17). Takýto pokoj nie je len absenciou konfliktov. Je to pokoj vychádzajúci z hebrejského konceptu *šalom* – skúsenosť jednoty a blaha, ktoré sa prejavujú nielen v našom vzťahu s Bohom (Rim 5,1), ale aj v našom vzťahu s ostatnými.

Ako si Pavol predstavuje veriacich, ktorí sa podieľajú na šírení Ježišovho posolstva pokoja? Porovnaj aj text Rim 10,14.15 s textami Ef 2,17–19; Iz 52,7 a Iz 57,19.

Ef 4,3

Ef 6,14.15

Evanjeliá obsahujú príklady Ježiša ako Kazateľa pokoja. Vo svojich posolstvách na rozlúčku učeníkom – a aj nám – sľubuje: „Poj pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam.“ (Ján 14,27) Svoje slová potom uzatvára takto: „Toto som vám povedal, aby ste našli vo mne pokoj. Na svete máte súženie, ale dúfajte, ja som premohol svet!“ (Ján 16,33). Keď sa po svojom vzkriesení zjavoval učeníkom, opakovane im hovoril: „Poj pokoj vám!“ (Ján 20,19.21.26)

V texte Ef 2,17.18 Pavol zapálene poukazuje na to, že Kristovo kázanie o pokoji presiahlo čas Jeho pozemskej služby. Ježiš „kázal pokoj“ nielen „blízkym“ (židovským veriacim; Ef 2,11–13), ale aj „vzdialeným“ (teda veriacim z pohanov, a to dokonca ešte predtým, ako sa obrátili). Po prijatí tohto vyhlásenia všetci veriaci zažijú hlboké požehnanie.

- **Ako sa môžeš naučiť byť „kazateľom pokoja“ namiesto toho, aby si bol „agentom konfliktov“? Akým situáciám môžeš pomôcť priniesť pokoj a zmierenie práve v týchto dňoch?**

APLIKÁCIA

CIRKEV: SVÄTÝ CHRÁM

¹⁹A tak teda už nie ste cudzinci a prisťahovalci, ale ste spoluobčania svätých a členovia Božej rodiny. ²⁰Ste vybudovaní na základe apoštolov a prorokov, pričom uholným kameňom je Ježiš Kristus. ²¹V ňom celá stavba pevne pospájaná rastie vo svätý chrám v Pánovi; ²²v ňom ste aj vy spoločne budovaní na Boží príbytok v Duchu. (Ef 2,19–22)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Aké obrazy používa Pavol v Ef 2,11–22, aby predznamenal jednotu medzi Židmi a pohanmi v cirkvi?

Celú 2. kapitolu Listu Efezanom sme rozdelili na dve časti. Kým verše 1–10 ukazujú, že žijeme v jednote s Kristom, verše 11–22 zdôrazňujú, že ako súčasť Jeho cirkvi žijeme v jednote s ostatnými. Ježišova smrť má *vertikálny* vplyv na nadväzovanie nášho vzťahu s Bohom (Ef 2,1–10) a *horizontálny* vplyv pri budovaní našich vzťahov s druhými (Ef 2,11–22). Prostredníctvom kríža Ježiš rúca všetko, čo oddeľuje veriacich z pohanov od židovských veriacich, vrátane zneužívania Zákona na prehlbovanie priepasti (Ef 2,11–18). Ježiš zároveň buduje. Staví úžasný nový chrám zložený z veriacich. Pohanovia, ktorí boli kedysi vylúčení z bohoslužieb na posvätných miestach chrámu, sa teraz pripájajú k židovským veriacim a stávajú sa spolu s nimi novým chrámom. Všetci sa stávame súčasťou Božej cirkvi, „svätého chrámu v Pánovi“ (Ef 2,19–22), a máme výsadu žiť v súlade s Ježišom a našimi bratmi a sestrami v Kristovi.

Ako súvisí Pavlovo použitie metafory cirkvi ako chrámu v Ef 2,19–22 s použitím v nasledujúcich pasážach?

1Kor 3,9–17

2Kor 6,14–7,1

1Pet 2,4–8

Pavol používa metaforu cirkvi ako chrámu ako vrcholný obraz úplného začlenenia pohanov do cirkvi. Kedysi mali zakázané uctievanie na „nádvorí Izraela“ v chráme. Teraz nielenže získavajú prístup (Ef 2,18), ale sami sa stávajú stavebným materiálom pre nový chrám tvorený ako „Boží príbytok v Duchu“ (Ef 2,22). Pisatelia Novej zmluvy používajú metaforu chrámu na vyjadrenie posvätnosti cirkvi a Božej úlohy pri zakladaní a rozširovaní cirkvi. Zároveň tým zdôrazňujú jednotu veriacich v rámci cirkvi. Metafora sa používa v spojení s jazykom, ktorý vyjadruje životnosť (pozri Ef 2,21, kde chrám „rastie“). Často tiež kladú dôraz na proces stavby (pozri Ef 2,22: „aj vy ste spoločne budovaní“). Namiesto statického obrazu cirkiev rozpoznáva svoju identitu ako „chrám živého Boha“ (2Kor 6,16).

APLIKÁCIA ■ Čo pre teba znamená, že si súčasťou stavby, ktorú buduje Kristus? V čom sa takýto pohľad na kresťanstvo líši od konštatovania, že „si členom“ cirkvi?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

Pozorne si preštudujte nasledujúci úvod k diskusným otázkam uvedeným nižšie:

Aký je špecifický kontext, v ktorom Pavol píše verše Ef 2,11–22, keď opisuje rozsiahle účinky kríža na ľudské vzťahy? Zaoberá sa vzťahmi medzi veriacimi zo Židov a z pohanov, ktorí sú spoločne členmi cirkvi. Vyjadruje jasný záujem o to, aby chápali, že žijú spoločne ako zmierení členovia Božej rodiny (Ef 2,19). V kontexte listu ako celku však Pavol demonštruje široký, ďalekosiahly zámer. Jeho témou je Boží veľký, konečný plán zjednotiť všetko v Kristovi (Ef 1,9.10). Tento plán zahŕňa „každý rod na nebi i na zemi“ (Ef 3,15).

Ešte dôležitejšie je, že jednota členov v cirkvi (špecifická téma, ktorej sa venuje v Ef 2,11–22) má sama osebe širší zámer, ktorý Pavol odhaľuje v Ef 3,10: „Boh chce, aby sa teraz kniežatstvám a mocnostiam v nebesiach skrze Cirkev ohlasovala mnohotvárna múdrosť Boha.“ Uskutočňovaním jednoty, ktorú Kristus vydobyl na kríži, majú veriaci ukazovať, že Boží konečný plán zjednotiť všetko v Kristovi je v plnom prúde. Ich zmierené vzťahy zjavujú Boží plán pre vesmír zjednotený v Kristovi. Preto je dôležité vnímať Ef 2,11–22 v kontexte celého Listu Efezanom, kde nachádzame biblické princípy týkajúce sa dôležitej témy dneška – vzťahov medzi skupinami ľudí alebo rasami.

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Aké biblické zásady týkajúce sa etnických vzťahov sú uvedené v Ef 2,11–22? Ako táto pasáž ponúka osobitý, na Krista zameraný prístup k téme, ktorý vyjadruje, aký vzťah by mali mať príslušníci jednej etnickej skupiny k príslušníkom inej?
2. V súvislosti s Božím plánom pre budúcnosť ľudstva (Ef 1,9.10; Ef 2,11–22) je dôležité, aby cirkev riešila svoje vlastné vnútorné problémy a konflikty medzi rasami a rôznymi skupinami ľudí. Prečo? Ako to cirkev môže robiť?
3. Ktoré pretrvávajúce problémy medzi národnostnými skupinami existujú vo vašej komunite? Ako môže vaša cirkev zohrať pozitívnu úlohu pri realizácii zjednocujúceho diela, ktoré už Kristus vykonal na kríži? Ako sa môžete podieľať na tejto práci?